

DAGVLINDERS ABTWOUDSE BOS 2011 VLINDERMONITOR

argusvlinder

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
Email: afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Samenvatting.....	3
3	Methode.....	3
4	Resultaten.....	4
5	Conclusies.....	8
6	Aanbevelingen beheer.....	9
7	Jaarlijsten.....	9

Verantwoording

Monitor	Marian Barendtszen Leo Poot
Verslag	Leo Poot
KNNV	afd.Delfland

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012
Referentie: Dagvlinder Abtswoudse Bos 2011, KNNV afdeling Delfland, 2012

1 Inleiding

In dit verslag worden de resultaten van het monitoren van dagvlinders weergegeven met betrekking tot de vlinderroute (Marian) en de sectoren waar het maairegiem van toepassing is gericht op het verbeteren van de natuurwaarden/vlinderpopulaties in de locatie "Abtswoudse bos". Het maairegiem/beheer moet bijdragen om in genoemde locatie (in de wandelgangen betiteld als "vlinderbiotoop") een biotoop te creëren dat hervestiging van nieuwe soorten en uitbreiding van de nu aanwezige populaties vlinders bewerkstelligt. In het voorjaar van seizoen 2011 zijn werkzaamheden verricht die mede moeten bijdragen aan eerder genoemde doelstelling, de nieuwe aanplant bestaat uit bomen/heesters die als waardplant een meerwaarde vertegenwoordigen en in tijd moet uitgroeien tot een mantel/zoom vegetatie langs de bestaande bosschages. Ook werd in betreffende locatie een tweetal amfibiepoelen aangelegd. Om de eventuele effecten van het maairegiem/beheer te volgen, worden de aantallen en soorten vlinders genoteerd (monitoren) in die sectoren van bedoelde locatie waar dit maai-beheer wordt toegepast, waar nodig wordt dan het maai-beheer aangepast. Het monitoren van vlinders is hiertoe een beproefde methode om de ontwikkelingen in de locatie te volgen. Het maai-beheer is uitbesteed aan de agrarische natuurvereniging "Vockestaert", twee maal per jaar (voorjaar en augustus) wordt de locatie bezocht door leden van de KNNV en "Vockestaert" en in overleg het regiem vastgesteld.

2 Samenvatting

Ondanks de slechte zomer voor vlinders werden in deze locatie meer vlinders geteld dan in seizoen 2010, het mooie voor en najaar is hier zeker van invloed geweest wat de matige resultaten van de zomermaanden deels compenseerde. In totaal werden op de tel route en in de maandelijks gemonitorde sectoren waar het maairegiem geldt 1368 vlinders geteld verdeeld over 19 soorten, $i=T/ab$ 55 voor de te route en voor de vlinderbiotoop $i=T/ab$ 103,8. De data impliceren een stijgende tendens in aantallen imago's sinds de invoering van het maai-beheer/regiem en een grotere variëteit in flora en structuur waarvan ook andere insectengroepen dan die der Lepidoptera profiteren. Ook de realisering van het natuurpad door de vlinderbiotoop lijkt bij te dragen aan eerder genoemde invloeden. Na vele jaren van afwezigheid werd ook dit seizoen het zwartsprietdikkopje (*Thymelicus lineola*) wederom gespot. De verwachtingen voor de toekomst zijn positief daar de nieuwe aanplant de her/vestiging van nieuwe soorten kan induceren en het thans geldende maai-beheer/regiem wordt gecontinueerd.

3 Methode

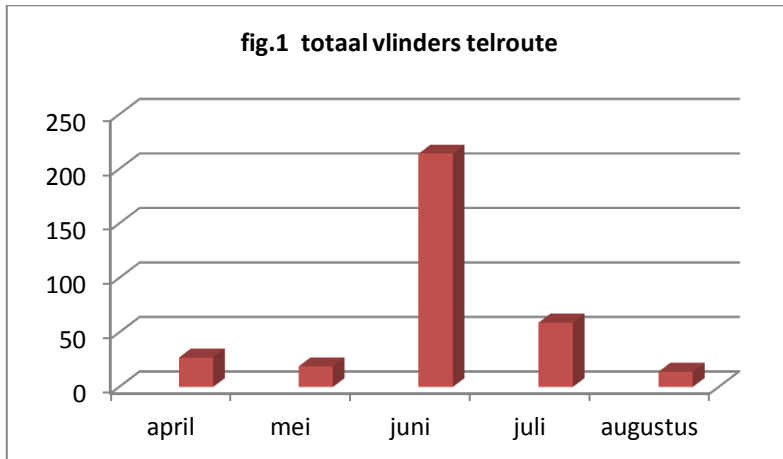
Het monitoren werd gedaan volgens de methode die bij vlindermonitoring gebruikelijk is zij het dat de frequentie in de bezoeken per maand (seizoen) door weersinvloeden kan wisselen. Het gebied ligt in het km hok 37-25-25, dit is een vlinderroute die door Marian wordt geteld en loopt door een groot gedeelte van het westelijk deel van het "Abtswoudse bos". Deze route is verdeeld in 17 trajectdelen met wisselend biotoop en grenst aan een aantal sectoren waar het maairegiem wordt uitgevoerd, (vlinderbiotoop 37-26-21/31). De sectoren van de vlinderbiotoop, ook 17, werden dit seizoen maandelijks geteld (Leo) met uitzondering van de maand juli. Geteld wordt er bij zonnige weersomstandigheden en een windsnelheid van niet meer dan 4 Beaufort.

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012

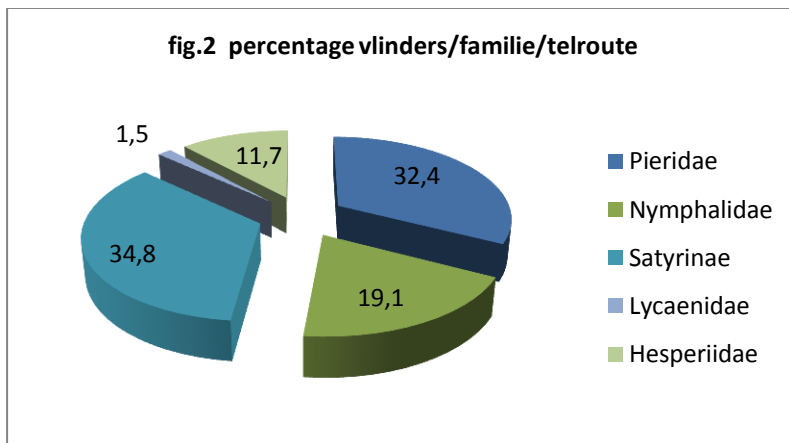
Referentie: Dagvlinder Abtswoudse Bos 2011, KNNV afdeling Delfland, 2012

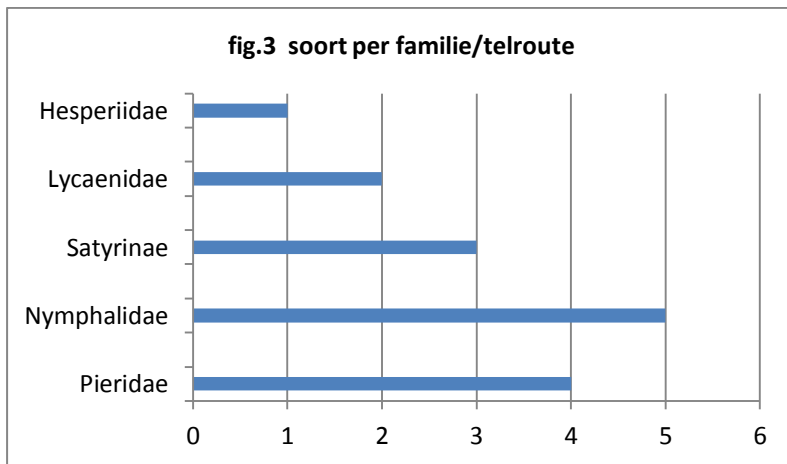
4 Resultaten

Het vliegseizoen 2011 van de tel route (Marian) liep van april t/m augustus waarin elke maand 1-2 keer de locatie werd gelopen. Het totaal aan vlinders geteld op de vlinderroute (Marian) bedroeg 330 (fig.1), $i=T/ab$ 55.

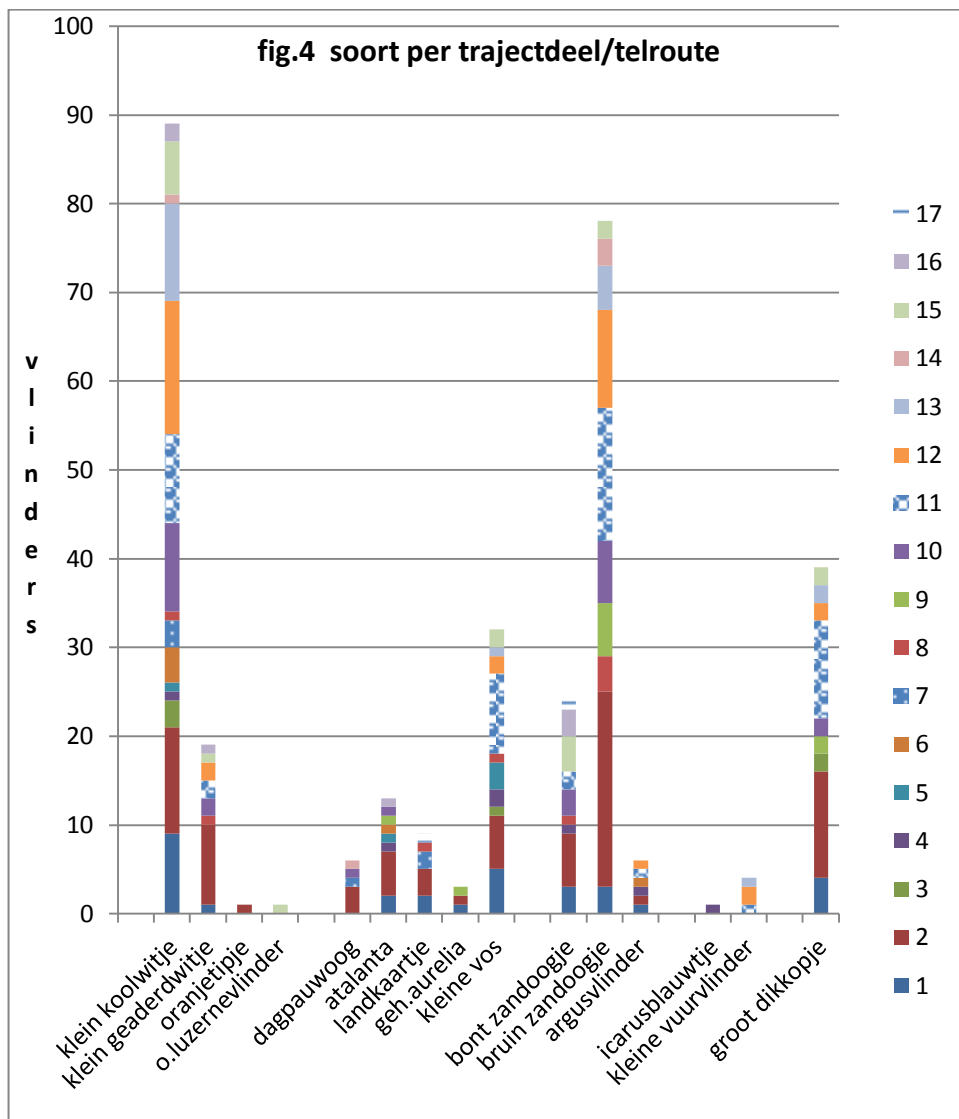
Het aantal vlinders per familie wordt als een percentage van het totaal weergegeven in fig.2. Bij de Nymphalidae werden de meeste soorten gespot (fig.3), gevolgd door de Pieridae, vermeld moet worden dat Oranje luzernevlinder en Oranjetipje slechts 1 maal werden gezien.

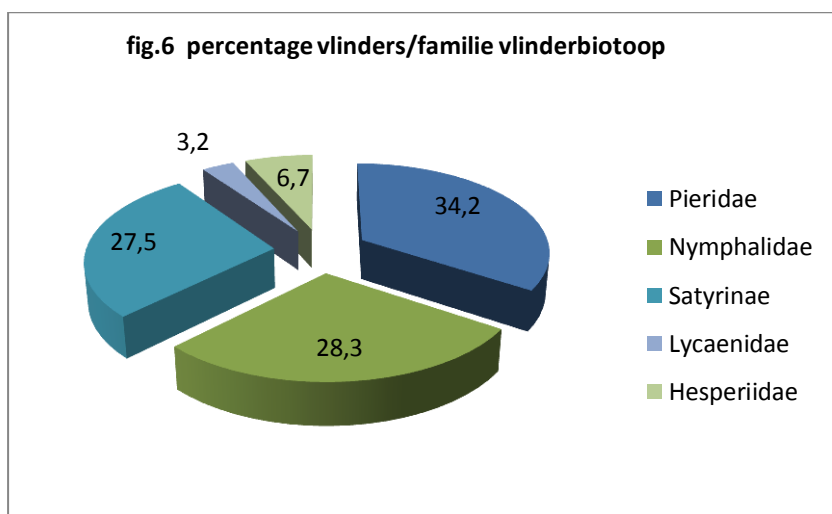
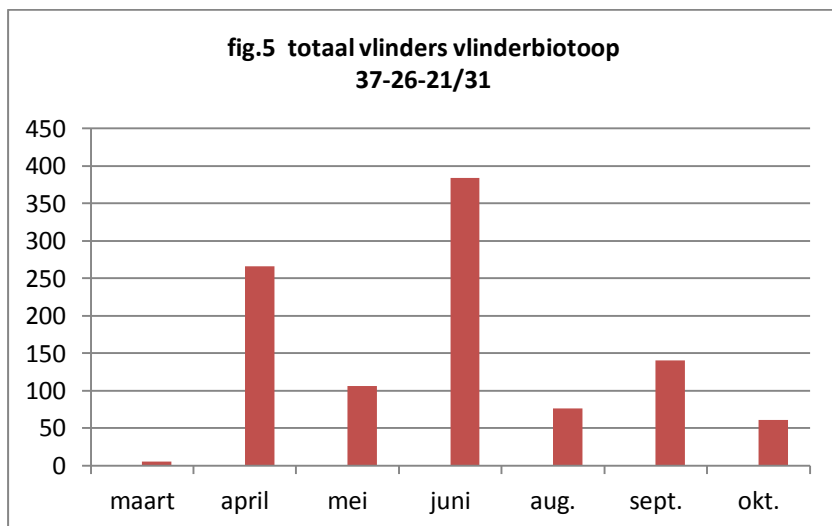
Klein koolwitje, bruin zandoogje en groot dikkopje waren de soorten die dit seizoen het talrijkst voorkwamen. In de trajectdelen 2, 11 en 12 werden de meeste vlinders geteld waarbij trajectdeel 2 het soorten rijkst bleek.

Zie voor een overzicht van de aantallen en soorten vlinders per trajectdeel fig.4.

Vlinderbiotoop

In de sectoren (vlinderbiotoop) waar het maairegiem van toepassing is werd dit seizoen van maart t/m oktober elke maand eenmaal geteld. Dit leverde een totaal op van 1038 vlinders (fig.5), $i=T/ab$ 103,8.

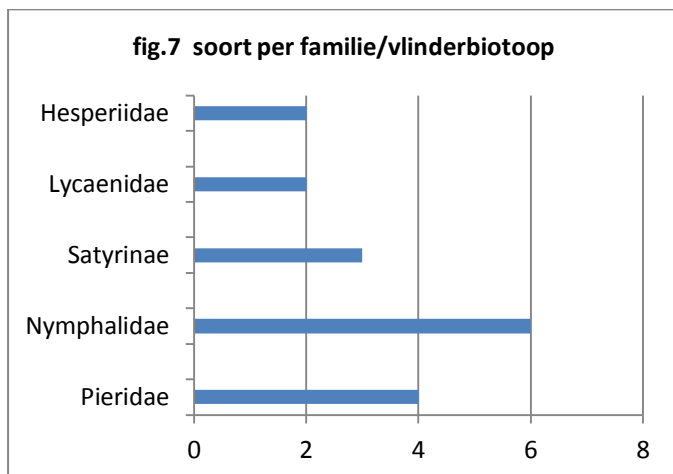

Het aantal vlinders per familie wordt als een percentage van het totaal weergegeven in fig.6.

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012

Referentie: Dagvlinder Abtswoudse Bos 2011, KNNV afdeling Delfland, 2012

Er werden 17 soorten aangetroffen verdeeld over 5 families, (fig.7).
De meeste soorten werden gezien in de familie van de Nymphalidae gevolgd door de Pieridae en Satyrinae.

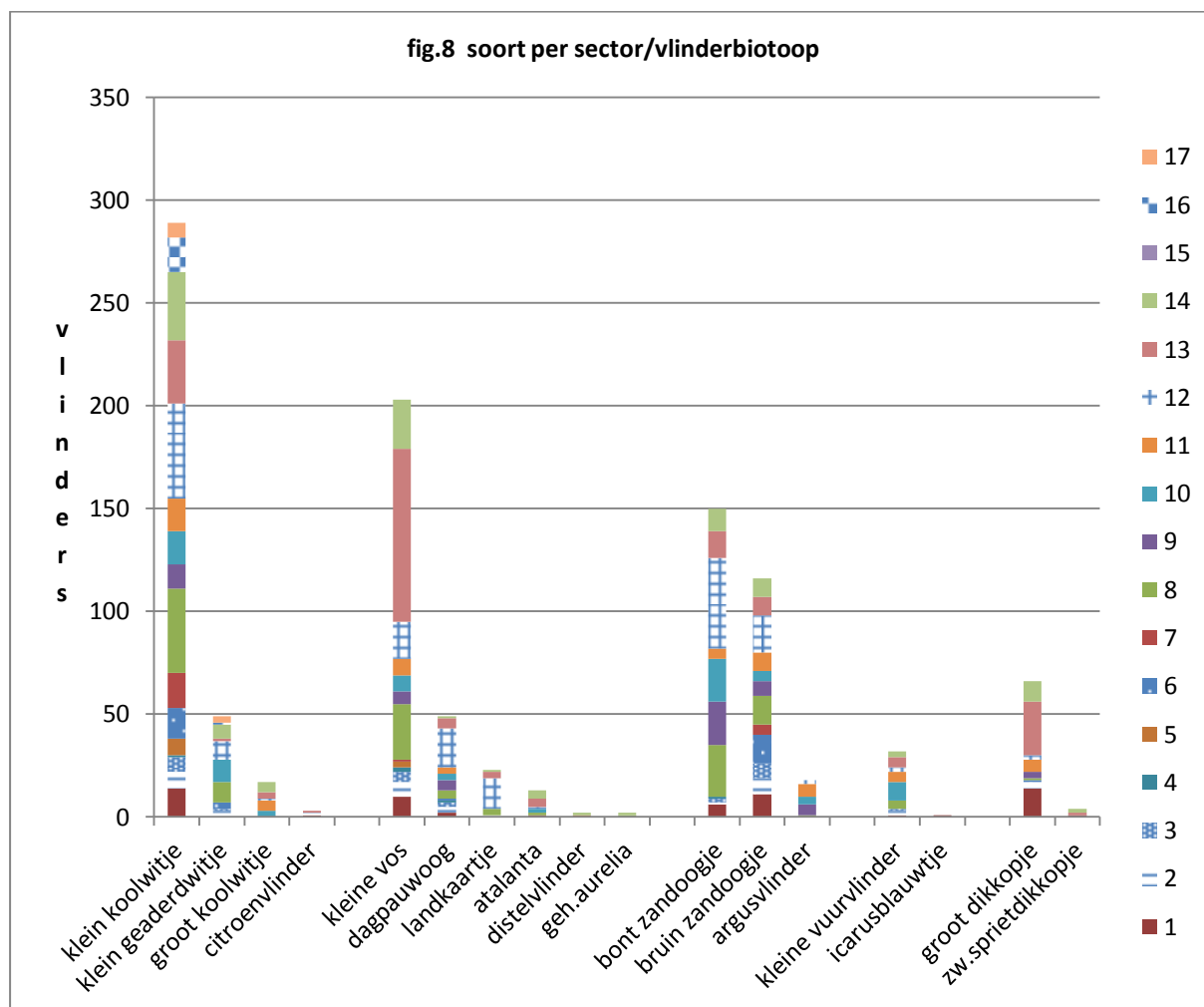
De meest voorkomende soort was klein koolwitje, een goede tweede was dit seizoen kleine vos en ook bont en bruin zandoogje scoorden meer dan 100 exemplaren.
De sectoren 13,12,14 en 8 bleken het meest vlinderrijk, de meeste soorten werden gevonden in de sectoren 12,13 en 14.

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012

Referentie: Dagvlinder Abtswoudse Bos 2011, KNNV afdeling Delfland, 2012

Zie voor een overzicht van de aantallen en soorten vlinders per trajectdeel fig.8.

5 Conclusies

Ondanks de natte zomermaanden werden er in seizoen 2011 weer meer vlinders geteld dan in seizoen 2010, de index van 2010 is 30,8 middelen we aantallen uit de te route (Marian) en de vlinderbiotoop (Leo) dan komt de index op 85,5. Opvallend was dat dit seizoen de hoogste aantallen in de maand juni werden geteld, waarschijnlijk is het mooie voorjaar en de natte zomermaanden hier debet aan. In de vlinderbiotoop werden de sectoren elke maand geteld om een betrouwbaar beeld te krijgen en om de uit vorig seizoen vermelde conclusies te staven, uit de index in 2011 $i=103,8$ blijkt dat de trend duidelijk stijgend is en een hoopvol gegeven voor de toekomst mits het huidige maaibeheer wordt gecontinueerd dat zeker één van de factoren van dit succes mag worden genoemd! Door het maaibeheer is er meer structuur en variatie in flora, fasering en ruigten wisselen per sector en dat komt de vlinderstand merkbaar ten goede.

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012

Referentie: Dagvlinder Abtswoudse Bos 2011, KNNV afdeling Delfland, 2012

Kleine vos en dagpauwoog profiteren van een groter aanbod van brandnetels terwijl bruin zandoogje, maar zeker ook het groot dikkopje talrijker voorkomen door de fasering van het maaien met als gevolg dat op de overgangen van gemaaid en niet gemaaid er grote variatie in structuur ontstaat waar deze soorten wel bij varen. Het bont zandoogje profiteert weer meer van de stroken ongemaaid langs de beschaduwde kanten van de bosschages. Ook de kleine vuurvlieder laat een stijgende tendens zien, mogelijk is het twee keer maaien in sector 11 de oorzaak, hier is de vegetatie minder uitbundig met wat drogere stukken, in de sector 10 is voldoende zuring (waardplant) en in sector 8 en 9 is het nectaraanbod groter, het zijn dan ook de sectoren waar deze soort het meest te zien is. Ook de aanleg van het natuurpad heeft bijgedragen aan het nectaraanbod, langs de randen van genoemd pad is meer variatie aan flora waar deze soort maar ook andere soorten van profiteren. De sectoren waar de meeste vlinders werden geteld zijn de sectoren waar meestal distel soorten uitbundig tieren dus waar ook een groot nectaraanbod voorhanden is. We zien nu ook dat in elke sector, met uitzondering van de sectoren 15,16 en 17, meer vlinders en wat nog leuker is ook meer soorten voorkomen, dat was enkele jaren geleden wel anders! Het wachten is nu nog op de soorten waar geen of slechts enkele exemplaren van worden gezien te weten, icarusblauwtje, bruin blauwtje en hooibeestje, voor de blauwtjes lijkt het geringe aanbod van waardplanten (klaver en ooievaarsbeksoorten) een oorzaak, maar het hooibeestje moet in de vlinderbiotoop toch zeker kunnen gedijen. Als in de toekomst de nieuw aangeplante mantels gaan uitgroeien vallen er ook soorten als, boomblauwtje, citroenvlieder en gehakelde aurelia te verwachten.

6 Aanbevelingen beheer

Continuering van het maairegiem/beheer in overleg met KNNV/GZH en "Vockestaert". Twee maal per jaar maaien van het natuurpad, bij voorkeur in mei en augustus.

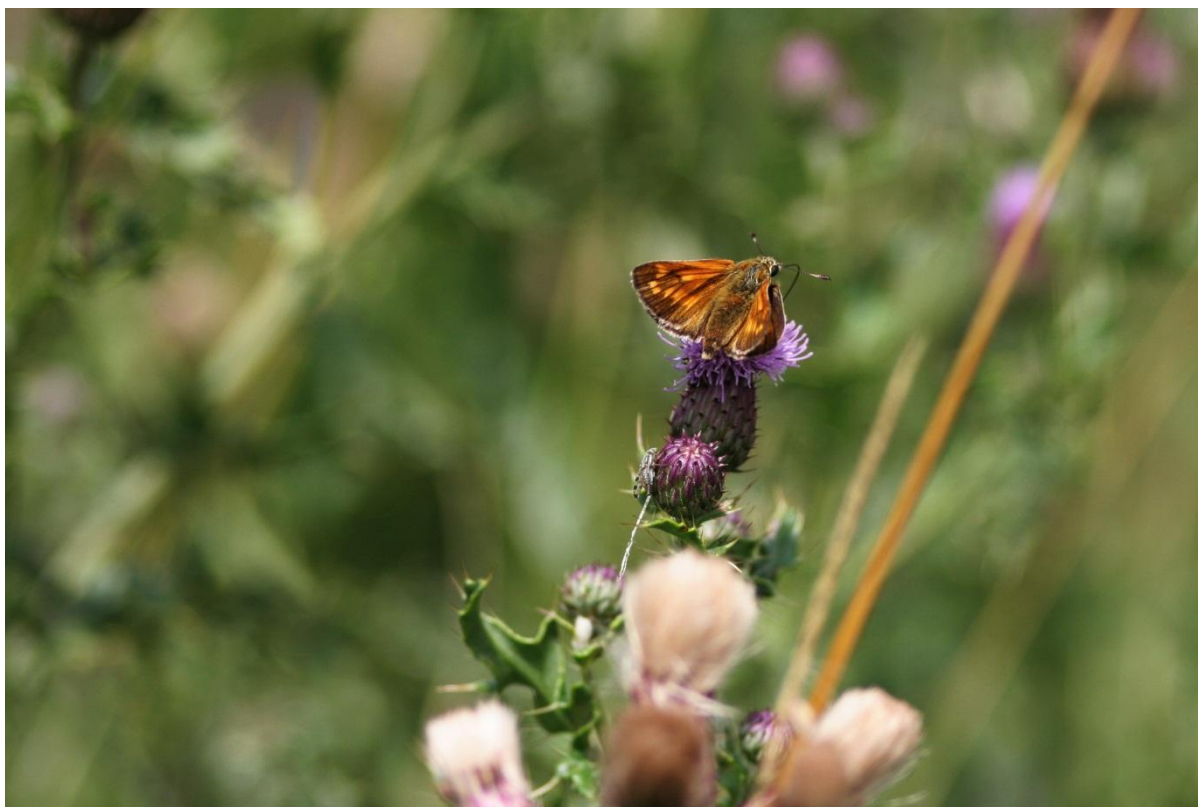
7 Jaarlijsten

Jaarlijst telroute Marian Abtswoudse bos 37-25-25 2011			
Familie	Soort	Soort	Aantal
Pieridae	Pieris napi	klein geaderd witje	19
	Pieris rapae	klein koolwitje	84
	Colias croceus	oranje luzernevlinder	1
	Anthocharis cardamines	oranjetipje	1
Nymphalidae	Aglais io	dagpauwoog	6
	Vanessa atalanta	atalanta	13
	Araschnia levana	landkaartje	9
	Polygonia c-album	geh.aurelia	3
	Aglais urticae	kleine vos	32
Satyrinae	Pararge aegeria	bont zandoogje	29
	Maniola jurtina	bruin zandoogje	83
	Lasiommata megera	argusvlinder	6
Lycaenidae	Polyommatus icarus	icarusblauwtje	1
	Lycaena phlaeas	kleine vuurvlieder	4
Hesperiidae	Ochlodes faunus	groot dikkopje	39

Jaarlijst vlinderbiotoop Abtswoudse bos 37-26-21/31 2011

Familie	Soort	Soort	Aantal
Pieridae	Pieris napi	klein geaderd witje	49
	Pieris rapae	klein koolwitje	289
	Pieris brassicae	groot koolwitje	17
	Gonepteryx rhamni	citroenvlinder	3
Nymphalidae	Aglais urticae	kleine vos	204
	Aglais io	dagpauwoog	49
	Araschnia levana	landkaartje	23
	Vanessa atalanta	atalanta	13
	Vanessa cardui	distelvlinder	2
	Polygonia c-album	geh.aurelia	2
Satyrinae	Pararge aegeria	bont zandoogje	150
	Maniola jurtina	bruin zandoogje	116
	Lasiommata megera	argusvlinder	18
Lycaenidae	Lycaena phlaeas	kleine vuurvlinder	32
	Polyommatus icarus	icarusblauwtje	1
Hesperiidae	Ochlodes faunus	groot dikkopje	66
	Thymelicus lineola	zw.sprietdikkopje	4

1038

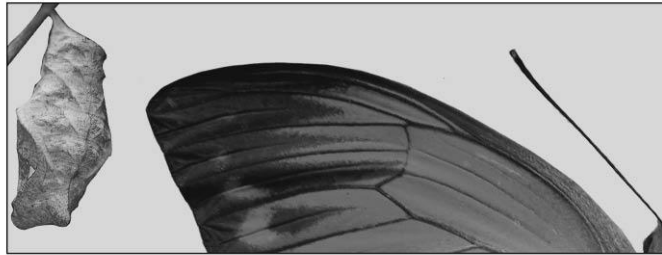

groot dikkopje

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012

Referentie: Dagvlinder Abtswoudse Bos 2011, KNNV afdeling Delfland, 2012

Bij ons kun je je ontpoppen.

Tot iemand die van de natuur geniet. Of haar bestudeert en beschermt. De KNNV maakt je wegwijs in de natuur.

www.knnv.nl/afdelingDelfland

Dit verslag bevat de waarnemingen en beheeradviezen van de vlindermonitor in het Abtswoudse Bos.

De KNNV, de natuurvereniging voor Delfland.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur. Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

